

Tomasz Płonka

Radogoszcz, st. 15, gm. Międzychód,
woj. gorzowskie, AZP 47-18/7

Informator Archeologiczny : badania 30, 15-16

1996

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

precyzyjne określenie ich przynależności kulturowej i chronologii. Obecność elementów techniki rdzenia dwupiętowego, stosunkowo duża ilość wiórów i odłupków technicznych, a także występowanie tylko drapaczy wśród narzędzi mogą wskazywać na schyłkowopaleolityczny wiek stanowiska. Rdzenie przypominają raczej okazy znane z inwentarzy mezolitycznych.

Materiały i dokumentacja przechowywane są w Muzeum Archeologicznym w Krakowie. Badania nie będą kontynuowane.

Petrykozy, st. 6, gm. Białaczów,
woj. piotrkowskie

patrz: wczesne średniowiecze

PODZAMCZE-Góra Birów,
st. 1, gm. Ogrodzieniec,
woj. katowickie, AZP 94-52/-

- jaskinia z osadnictwem kultury oryńskiackiej? (paleolit górny), osadnictwem kultury ceramiki sznurowej (późny neolit) oraz z osadnictwem późnośredniowiecznym (XIV-XV w.)

Badania wykopaliskowe, przeprowadzone w czerwcu i lipcu przez mgr. Bogusława Maryniaka przy współpracy mgr. Błażeja Muzoła (Zespół Badań Konserwatorskich, Łódź). Finansowane przez Zarząd Zespołu Jurajskich Parków Krajobrazowych woj. katowickiego w Dąbrowie Górniczej. Drugi sezon badań. Badania były kontynuacją rozpoznania nawarstwień jaskini, rozpoczętego w 1994 r., i miały na celu zakończenie jej eksploracji. W 1996 r. wyeksplorowano 2 kolejne wykopy, osiągając maksymalną głębokość nawarstwień 230 cm.

Zastosowano metodę eksploracji 5-10 -centymetrowych warstw mechanicznych, ze szczegółowym opisem eksplorowanych warstw. Prowadzono również szczegółową planografię w ramach poszczególnych poziomów oraz przesiewano osady w celu pozyskania drobnych szczątków kostnych oraz innych zabytków archeologicznych. Powierzchnia planów wyniosła 218,5 m². Wykonano również 1330 niwelacji. Pozyskano fragmenty ceramiki pradziejowej, głównie kręgu ceramiki sznurowej, 5 przedmiotów metalowych, w tym grot strzały i grot beltu z okresu średniowiecznego (grodzisko na szczycie Góry Birów), 32 przedmioty krzemienne późnopaleolityczne oraz 3981 fragmentów kości i poroży (w tym fragmenty poroży reniferów). Powyższe znaleziska potwierdziły występowanie w jaskini IV śladów osadnictwa późnośredniowiecznego, związanego z istniejącym na szczycie góry grodem z XIII-XIV w., osadnictwa późnoneolitycznego oraz paleolitycznego poziomu, zapewne oryńskiackiego. Odkryto m.in. ornamentowany nawiercanymi punktami przedmiot; wykonany na obrobionym fragmencie poroża renifera.

Badania jaskini zakończono.

Przymiłowice, st. 1, gm. Olsztyn,
woj. częstochowskie

patrz: mezolit

RADOGOSZCZ, st. 15,
gm. Międzychód,
woj. gorzowskie, AZP 47-18/7

- pracownice krzemieniarskie ze schyłkowego paleolitu
- ślady osadnictwa mezolitycznego
- ślady osadnictwa z epoki brązu
- ślady osadnictwa z okresu wpływów rzymskich
- ślady osadnictwa wczesnośredniowiecznego

Badania wykopaliskowe, przeprowadzone przez mgr. Tomasza Płonkę (Katedra Archeologii Uniwersytetu Wrocławskiego). Finansowane przez PSOZ, Katedrę Archeologii Uniwersytetu Wrocławskiego i firmę AKME – Zdzisław Wiśniewski. Drugi sezon badań. Stanowisko położone jest na II i III terasie Warty. W pierwszym sezonie (1995) zbadano obszar 120 m² (wykop I/95) oraz wstępnie rozpoznano budowę geologiczną otoczenia stanowiska (szurfy geologiczne 1/95 i 2/95). W sezonie drugim (1996) założono wykop II/96 o powierzchni 60 m², zlokalizowany na północ od obszaru eksplorowanego w 1995 r., w kierunku występowania skupienia materiałów krzemienianych, uchwyconego w wykopie I/95. Kontynuowano prace nad rozpoznaniem geologii i geomorfologii otoczenia stanowiska.

Założone odkrywki (szurfy geologiczne 3/98 i 4/98) miały na celu zbadanie osadów terasy I (dennej) i ich kontaktu z nawarstwieńiami, budującymi terasę II (nadzalewową), oraz określenie składu i genezy osadów terasy nadzalewowej (II) i wyższej (III). Materiały zabytkowe (wyroby krzemienne i fragmenty ceramiki) wystąpiły w humusie gleby współczesnej oraz w jej eluwium, do głębokości 50-60 cm. Część zabytków zlokalizowana była w 17 obiektach z epoki brązu, okresu wpływów rzymskich oraz wczesnego średniowiecza, które naruszyły

pozostałości po osadnictwie z epoki kamienia. Pozyskano ponad 11 000 wyrobów krzemien-nych, około 350 fragmentów ceramiki oraz bryłkę nieobrobionego bursztynu. Występujące w nawarstwieniach fragmenty skamieniałości stanowią najprawdopodobniej naturalny skład-nik osadów – jak do tej pory nie stwierdzono wśród nich okazów modyfikowanych przez człowieka. Materiały krzemienne wystąpiły w obrębie paru skupień. Wśród pozyskanego in-wentarza znaczna jest frekwencja rdzeni i ich fragmentów oraz form technicznych: zatępców, odnawiaaków, świeżaków, dwupiętników, przy stosunkowo niewielkiej ilości form narzędzi-owych, głównie ryłców i drapaczy, a także pojedynczych liściaków. Cechy te wskazują na pra-cowniany charakter odkrytych materiałów, przy czym obecność charakterystycznych form rdzeni i narzędzi pozwala je ogólnie łączyć z ugrupowaniami liściakowymi z młodszego drya-su i okresu preborealnego.

Badania będą kontynuowane.

Robertowo, st. 17,
gm. Brudzeń Duży, woj. płockie

patrz: wczesne średniowiecze

RUSKO, st. st. 22, 35, 49,
50, 51 (Kopalnia),
gm. Strzegom,
woj. wałbrzyskie,
AZP 82-23/74, 91, 99, 100, 101

- osadnictwo schyłkowopaleolityczne
- osadnictwo neolityczne
- osadnictwo kultury lużyckiej (epoka brązu – wczesna epoka żelaza)
- osadnictwo wczesnośredniowieczne

Ratownicze badania wykopaliskowe stanowisk zagrożonych eksploracją gliny, przeprowa-dzone przez dr. Marka Bednarka (Katedra Archeologii Uniwersytetu Wrocławskiego). Fi-nansowane przez Zakłady „Jaro” SA w Jaroszwie.

SIEDLNICA, st. 17,
gm. Wschowa,
woj. leszczyńskie,
AZP 66-22/47

- obozowisko kultury hamburskiej (paleolit schyłkowy)
- ślady osadnictwa kultury Federmesser, zespoły z tyłczakami lukowymi (paleolit schył-kowy)
- ślady osadnictwa mezolitycznego

Badania wykopaliskowe w dniach od 22 lipca do 24 sierpnia, przeprowadzone przez dr. Jana Burdukiewicza (Katedra Archeologii Uniwersytetu Wrocławskiego) i mgr. Charlesa F. Hermana, przy współudziale prof. P.M. Vermeerscha. Finansowane przez Uniwersytet Wroc-lawski, Katolicki Uniwersytet Leuven (Belgia) oraz Urząd Wojewódzki w Lesznie. Badaniami objęto krzemienicę hamburską, odkrytą w 1995 r. podczas badań paleoekologicznych w dol-nym biegu Kopanicy, położoną w odległości około 30 m od innej krzemienicy hamburskiej, odkrytej na stanowisku Siedlnica 17 w latach 80. Zastosowano teodolit laserowy (tzw. Total Station) do dokładnych pomiarów lokalizacji trójwymiarowej znalezisk oraz szybkich pomia-rów hipsometrycznych.

Znalezionych zostało ponad 2800 artefaktów kamiennych, wśród których blisko 8% sta-nowiły narzędzia retuszowane i funkcjonalne. Dominowały przekluwacze i zinken-y (blisko 20%). Znaczny udział narzędzi, a wśród nich przekluwaczy i zinkenów, w poważnym stopniu różni to skupienie od pobliskiej Siedlnicy 17a, gdzie narzędzia stanowiły zaledwie 2,6%, przy czym dominowały drapacze (20% narzędzi). Różnice te mogą wskazywać na pewne odmien-ności funkcjonalne między skupieniami, jeśli założymy, że były one jednoczasowe. Poza bli-skością przestrzenną na znaczne podobieństwo między obu zespołami wskazuje rodzaj surow-ca, a mianowicie użytkowanie prawie wyłącznie narzutowego krzemienia o barwie brunatnej lub czerwonej, co jest bardzo rzadkie na stanowiskach schyłkowopaleolitycznych w dorzeczu Odry. Na jednoczasowość mogą wskazywać również pewne unikatowe cechy stylistyczne, np. sposób wykonania i rozmiary jednozadziorców, form tyłcowych czy drapaczy. W humusie wystąpiły ułamki ceramiki współczesnej, nowożytnej i średniowiecznej oraz pojedyncze łuski krzemienne i fragmenty odlupków, w tym jeden z retuszem powierzchniowym. Można przy-puszczać, że część z tych wyrobów została wyciągnięta przez orkę i bioturbacje z głębszych nawarstwień. Część wyrobów krzemienych, w tym odlupek z retuszem powierzchniowym, jest zapewne śladem penetracji stanowiska w okresie neolitu. Siedlnica 17 jest obecnie jed-nym z najbardziej obiecujących pod względem poznawczym stanowisk schyłkowopaleolitycz-nych w Europie Środkowej, zawierającym w superpozycji osadnictwo hamburskie z okresu interstadialu Bølling oraz osadnictwo kultury tyłczaków lukowych z interstadialu Allerød.